

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Pogled na jug.

O umrlem dr. Seiplu se pripoveduje, da je vodilnim slovenskim politikom hudo zameril zamisel samostojne Jugoslavije. Tudi med mnogimi sedanjiimi kulturnimi in političnimi voditelji nove Avstrije je v zadržanju in obnašanju do Jugoslavije opazati neko bolj ali manj prikrito hladnost. Nedvomno lebdi le-tem pred očmi dozdevna krivica nad staro monarhijo, ki je bila po njihovem mnenju nositeljica krščansko-nemškega poslanstva med slovanstvom. Po naziranju premnogih Avstrijcev so se nasledstvene države rodile iz nekega prenapetega poganskega nacionalizma. Ta mnenja in naziranja so zmotna. Zadnje desetletje avstro-ogrške monarhije nazorno uči, da se je javljalo nemško kulturno poslanstvo v slovanskih deželah v oblikah, ki so bile le malo ali prav nič krščanskega značaja. Dolgoletna parlamentarna doba posebno slovenskih državnih in deželnih poslancev priča, da je v tisti dobi obstojalo kulturno poslanstvo avstrijskega nemštva le v teoriji ali v glavah nekaterih, sožitje nemškega ljudstva s slovanskimi sosedi pa so narekovale večjidel nemško-nacionalne bojne organizacije in duh vele-nemca Schöneregerja.

O sožitju z nemškim sosedom vemo pravo pesem mi koroški Slovenci, ki blagodatni krščanskega nemštva do danes še nismo izkusili. Ta izkušnja nam omogoča boljši in objektivnejši pogled tudi na postanek in razvoj Jugoslavije, države našega materinskega naroda, s katerim kulturnega sožitja nam ne sme odrekati nobena oblast na zemlji.

Slovanski jug je naša kulturna matica. Le še premalo si znamo mi sami predočevati vso žilavost in silo mladega slovenskega, našega materinskega naroda. V razmerno izredno kratki dobi so se Slovenci povzpeli na stopnjo evropskega kulturnega naroda. Pestrost slovenske književnosti od velikega Prešerna preko Levstika, Cankarja, Preglja in Župančiča — da omenimo samo najglavnejše — do številnih zastopnikov mlade slovenske literature priča o napredku slovenske knjige. Slovenski kiparji in slikarji od bratov Šubicev začenši pa preko silnega Jakopiča, Groharja do modernih bratov Kraljev, Jakca, Pilona in še mnogih drugih dokazujejo samoniklost slovenske upodabljalno umetnosti. Najboljše jamstvo za nadaljni razvoj kaže slovenska glasba, v kateri odmeva samobitna slovenska melodija Riharja in Foersterja do novejših Sattnerja, Premrla, Kimovca, bratov Ipavcev, Lajovica, Adamiča in vrste ostalih slovenskih glasbenikov. Nešteto kulturnih dobrin je ustvaril slovenski narod v zadnjem petdesetletju, v silnosti razvoja prekosal morda vsak drug evropski narod ter tako dobro dokazal svojo narodno zrelost in notranjo dovršenost. In kar je še važnejše: z izredno kulturno organizacijo je pokazal povezanost svoje kulture z narodom, v čemer prednjači pred mnogimi večjimi ljudstvi.

Skoroda nepotrebno je tej kulturni sliki Slovencev dodajati dokaza njegove gospodarske rasti. Kdor je videl katerokoli slovensko mesto pred desetletjem in danes, mora na mah spoznati marljivost in podjetnost slovenskih rok. Racionalnejše in intenzivnejše gospodarji slovenski kmet, v sadjarstvu in vinarstvu prednjači domala pred Nemci in Ogrji, slovenska domača obrt, rastoča jugoslovanska industrija, slovensko združništvo in ostala narodno-gospodarska organizacija, vse to in še sto drugih reči priča o mladem, vstajajočem narodu na jugu, ki se dobro in uspešno bori za primeren prostor pod božjim soncem. Pa vse to je le ozek in površen pogled na najbližji jug. Koliko lepega in vzornega bi se dalo povedati o vrljem hrvaškem in junaškem srbskem narodu! Pa tod ni to naš namen. Le sebi in drugim in

vsemu svetu hočemo povedati, da nikakor ne skrivamo občudovanja pred kulturno svežino in rastjo slovanskega juga. Povedati hočemo očitno, da s ponosom in veseljem spremljamo vedno vidnejšo kulturno porast bratov na jugu in da se s studom in zamčevanjem obračamo od nizkotnih očitov barbarskega juga Slovanov. Bolj kot nekoč živimo danes v zavesti, da ob zdravi rasti narodnega debela ne bo mogla usahnuti tudi ne njegova vejica na Koroškem.

Če postaja slovanski Balkan v zadnji dobi pravo torišče in izhodišče miru v srednji Evropi, je to dejstvo tudi nam dober odgovor na zastarele očitke stare avstrijske šole. In če se v zadnjem času celo že začenja uresničevati san združitve dvajset milijonov Jugoslovanov od Triglava do

Črnega morja, sme upravičeno tudi slovensko manjšino v Avstriji ob tem velepomembnem razvoju navdajati navdušenje in odkritosrčna radost. Saj se vse to razveseljivo godi med našimi brati na jugu!

Vse to ni v nobenem protislovju z našo lojalnostjo napram naši državi. Dobra in resnično katoliška vlada je zavedne in samozavestne narodne manjšine samo vesela! Nam zvestoba do države ne izključuje zvestobe do naroda. Nočemo biti Avstriji suženjski in hlapčevski državljani, marveč državljani po božji in naravni postavi. V tem je tudi naš odgovor na razne poizkuse odtujevanja manjšine materinskemu narodu. Iz njega smo izšli in le iz njega se zamoremo duševno krepiti.

—ro.

Izjava velesil za neodvisnost Avstrije.

Ženevski razgovori vodilnih evropskih državnikov o načinu, kako naj se v bodoče zavaruje Avstrijo pred motnjami in vpadi od zunaj, so uspeli v toliko, da so zastopniki treh velesil — Francije, Anglije in Italije — podali sledečo izjavo:

„Potem, ko so vnovič premotrili položaj Avstrije, so se zastopniki Francije, Velike Britanije in Italije v imenu svojih vlad sporazumeli v tem, da izjava od 27. februarja 1934, ki pravi, da je treba ohraniti neodvisnost in neokrnjenost Avstrije v smislu obstoječih pogodb, ohranja vso veljavo in da bo tudi nadalje navdihovala skupno politiko Francije, Velike Britanije in Italije.“

Dunajska poluradna „Reichspost“ prinaša k izjavi sledečo oceno dunajskih uradnih krogov: Ta izjava zastopnikov Anglije, Francije in Italije je pismeno podpisana in je zadobila s tem značaj **uradnega mednarodnega dokumenta**. Je sad stalnih razgovorov zastopnikov imenovanih velesil z avstrijskim zunanjim ministrom Berger-Waldeneggom. Izjava pomeni potrdilo in okrepitev volje, ki so jo vlade teh treh velesil pokazale že v februarju, ker njihovi zastopniki izrecno javljajo, da je neodvisnost in neokrnjenost Avstrije brezpogojno enotni cilj njihove zunanje politike.

V Sofiji.

Bolgarsko prestolico sta 26. m. m. obiskala jugoslovanski kralj in kraljica v spremstvu zunanje ministra Jevtiča. Njun obisk ni bil sicer običajnega značaja in več kot dejanje uljudnosti. To je dokazal že sprejem kraljevske dvojice v Sofiji, ki je bil nadvse veličasten in pristrčen. Še pred prihodom so vsi bolgarski listi brez izjeme objavili članke, ki so kipeli navdušenja ob dejstvu, da se bratska naroda slovanska vedno bolj združujeta. V Sofiji je pričakovala vzvišeni par množica 150.000 ljudi iz vseh krajev države, da pozdravi suverena države-sosede. Ob gromkem vzklikanju naroda sta se pristrčno pozdravila jugoslovanski in bolgarski kraljevski par. Sofijski mestni župan je visokima gostoma po starem slovanskem običaju ponudil v pozdrav kruha in soli, nakar je visoka družba krenila na dvor. Poluradna „La Bulgarie“ je naslovlila na jugoslovansko kraljevsko dvojico uvodnik, v katerem pravi: Obisk ni samo dejanje uljudnosti, marveč znamenje novih odnošajev med obema narodoma. Ti novi odnošaji so tu in upamo, da bodo imeli močne posledice na odnošaje med vsemi balkanskimi

narod. Vzvišena vladarja sta vzela usodo svojih narodov v svoje roke in oba si želita stvarnega miru. — Obisk je dosegel višek o priliki slavnostne večerje v bolgarskem kraljevskem dvoru, ko sta kralja svečano izjavila vzajemno delovanje za mir na Balkanu in Evropi.

Zadnja pot velikih pokojnikov. Minulo soboto so položili na Dunaju v skupno grobnico spominske cerkve avstrijska kanclerja Seipla in Dollfusa. V svečanem sprevedu so spremili v večernih urah velika pokojnika iz Štefanove stolnice v novo spominsko cerkev. Po slovesnih obredih, ki jih je izvršil kardinal Innitzer, je povzel besedo župan dunajskega mesta Schmitz in med drugim dejal: „Oba velika rajna sta prišla iz osrčja našega naroda. Seipel je bil iz družine malih ljudi, ki so bili kmetiškega pokolenja, Dollfuss pa neposredno iz male kmetiške družine. Kar je dalekovidni Seipel spoznal in nam propovedoval za pravo, je Dollfuss začel izvajati. Zvesto in pravično hočemo upravljati njuno dediščino, da postane Avstrija država, urejena po zakonih krščanstva in socialne pravičnosti.“

Krščansko-socialna stranka se je razpustila. 27. m. m. so se zadnjič sestali člani zveznega vodstva krščansko-socialne stranke, da sklepajo o strankini likvidaciji. Povodom razpusta so izdali oklic, da se razhajajo v zavesti, da je stranka svojo nalogo dovršila. Domovinska fronta, kateri so se krščanski socialci brezpogojno pridružili, je odslej edina politična organizacija v državi, svojo kulturno nalogo pa bo stranka vršila odslej v kulturnih organizacijah in v okvirju Katoliške akcije.

Mala antanta postaja vedno odločilnejšega pomena v mednarodni politiki. Vsako združenje dveh ali več držav se sodi po tem, v koliko se taka združitev dejansko izvede predvsem na političnem in gospodarskem polju. V tem pogledu postaja Mala antanta vzor meddržavne zveze. V Beogradu je nedavno zboroval gospodarski svet Male antante in razmotrival o možnostih še nadaljnjega gospodarskega sodelovanja. Določilo se je vzajemno postopanje med poštnimi hranilnicami, pošto, brzojavom, plovo na Donavi in v industrijskem področju.

Nemčija se vrne v Društvo narodov. Poročajo, da se je Hitler odločil, da se Nemčija po posarskem glasovanju vrne v Društvo narodov. Nemčija popusti v mnogih dosedanjih zahtevah in si kot predpogoj za vstop pridržuje edino zahtevo po enakopravnosti v oboroževanju. Kaj je napotilo Hitlerja k sklepu, ni znano, domneva pa se, da bo-jazna pred vojaško zvezo Francije z Rusijo.

Avtoritarni režim tudi v Franciji. Jesensko parlamentarno dobo je otvoril ministrski predsednik Doumergue z velikim govorom, s katerim se je izjavil za uvedbo avtoritarnega režima v državi. Rekel je, da ima Francija samo dve izbiri: ali komunizem in z njim propast ali pa vladno močeno roko. Francoski narod je vzel izjavo vladnega šefa s simpatijami na znanje, ne pa tako voditelji raznih političnih strank na levici. Nadaljni razvoj vzbuja pozornost.

Pismo v oktobru.

Splošno se opaža dejstvo, katerega nihče ne more utajiti, da v krajih, kjer postane ljudstvo nezavedno in opušča svoj jezik, ondi začenja prevladovati verska mlačnost in skrajna brezbržnost. Ljudstvo izgubi ideale in se navzame materialističnega duha, vero smatrajo samo za nekaj postranskega, podedovano navado. Nedelje in prazniki so jim samo še nekakšna prijetna izprememba vsakdanje enoličnosti. Se hodi sicer še v cerkev, a mnogi ne prestopijo cerkvenega praga, ostanejo pred cerkvijo na pokopališču, v prejšnjih boljših časih v gostilni, se pogovarjajo o letini, živinskih cenah, da je bolj kratkočasno, se prižge pipo in kako hitro mine čas božje službe! Tudi k pogrebu se še gre, a to je le zunanost, ki se nič ne razločuje od poganskih pogrebcev.

PODLISTEK

F. K. Meško:

Njiva.

„O satan, kako si me omamili! Kam si me spravil, peklenški zapeljivec!“

In je ni vrnil.

A bilo mu je od tedaj, da mu prst njive s strašno težo visi na rokah, mu je napoti in ga zadržuje pri vseh delih in opravilih. Visi mu na nogah in ga teži na vseh potih. Visi mu na mislih in jih tlači kakor ogromen kamen zelje v kadi. Visi mu na srcu in ga žalosti; navdaja ga z vedno novim nemirom in strahom, mori ga. Na vsem telesu mu visi kakor grozno, odurno breme. Čuti in vé: Nikoli se ga ne otrese!

Otresti se njive ni mogel, ne upal. A sovražil jo je, sovražil z obupanim, pekočim sovraštvom.

VIII.

Krivica sveta — krivica Matijeve je bila le neznahtna kapljica v njej — je vpila k Bogu v nebesa.

Pa je rekel Bog: „Ne vstrpim več teh milijonov klicev in tožba. Stopim doli in pogledam, kako je s pravico in krivico na svetu. Če je resničen le milijonski del teh tožba, udarim svet z vsem svojim srdom. Moram, če hočem ostati pravičen.“

„Vojske, kuge in lakote — reši nas, o Gospod!“ so v stoterih in tisočeri cerkva molili v tistih časih ljudje. A niso vedeli, niso čutili v srcu, kaj da govore, česa prosijo. Usta so molila, srce ni prosilo. Kolena so klečala v prahu, srca so se po-

Pobožna duša je v takem ponemčenem kraju o priliki pogreba začela slovensko moliti naprej rožni venec za umrlega. Pogrebci so molčali, niso odgovarjali, ker bi to bilo nekaj nezaslišanega, da bi moški in celo „vindiš“ žebrali! Pobožna duša je začela moliti nemško, a uspeh je bil isti — molk. Ljudje mislijo, da jim ni treba moliti, češ, naj moli duhoven, saj je zato plačan. V neki župniji, ki je bila svoj čas slovenska, so priredili vsako leto procesijo v nemške kraje in ker romarji niso znali nemško moliti, so ondi najeli nemškega „žebrača“ in Nemci so rekli: „Die Zottler sind kämen.“

Pa še kaj drugega. V teh časih svetovne krize so vse javne blagajne — državne, deželne, socialne in občinske — močno obremenjene. Dohodki iz davkov, občinskih doklad in socialnih prispevkov so se močno skrčili, izdatki pa nenavadno zvišali. S pomočjo raznih paragrafov prevračajo blagajne razna plačila tako, da padejo ogromni izdatki na občinsko blagajno, ki je večidel prazna in na široko odprta, da se ni treba bati vlovov. Pa kljub njeni revščini in praznoti se premnogi obračajo do nje z večjim zaupanjem kot do Boga samega. Brezposelni, občinski reveži, nezakonski otroci, ljudje, ki so že desetletja živeli v tujini, se spomnijo naenkrat na njo, razne regulacije, bolnišnice, hiralnice i. dr. vsi iztegujejo roke. Lepega dne nenadoma dospejo po odgonu cele družine, ki so nekoč videle boljše čase — v strah in presenečenje županovo, ki si kljub dolgotrajnim sejam ne ve pomagati, kam da nastani revno družino. Dan za dnevom prihajajo računi, plačilni nalogi, poštno polovnice itd. Če je kdo s svojo modrostjo pri kraju in ne ve drugega izhoda, se obrne na občinsko blagajno, kot da ne bi imela dna in bila podobna studencu, iz katerega neprestano doteka voda v korito, da poljubno pije iz njega govedo in zajemajo ljudje; korito ostane polno. Ali kot da bi bila podobna tistemu oslu v bajki, ki neprestano izkašljeje cekine, ali kakor v začaranem gradu klet, polna neizmernih zakladov.

Če gre tujec skozi vas, kjer prebivajo narodno nezavedni in nasprotni ljudje, bo dobil vtis, da se nahaja med tridimi Nemci. Otroci, ki se igrajo na potu in kričijo, se zgovarjajo med seboj samo nemško. Stariši slovenskega rodu vzgajajo otroke v nemškem jeziku, češ da se bodo v šoli lažje učili. In tako otrok že v predšolski dobi ne bo dal slovenskega odgovora, temveč se bo poredno smejal. Res se tudi slovensko nauči govoriti, a slovenščina se mu že v zgodnji mladosti odtuji. In če bi kdo stariše spomnil, naj učijo svoje otroke rajši slovensko govoriti, bi jo izkupil, da bi pomnil. Bi se mu utegnili reči, da vzgajajo svoje otroke, kot sami hočejo, češ, saj mi ti še nisi kupil hlač. In kaj naj človek odvrne? Mogoče naj ima dolgo in učeno predavanje o narodnih pravicah? Bi se mu smejali.

(Dalje sledi.)

vzdigovala. Napuhnjena so hodila svoja visoka, posvetna pota.

Tedaj je rekel Bog: „Kaj me zasmehujejo? Z vojsko, kugo in lakoto jih udarim za vse milijonske krivice, ki jih vidim na zemlji, za vse zasmehovanje, za vse lažnive molitve. V krvi naj utonejo! Da bi jih pokončal z vodo, niso vredni. Zakaj večje so njih hudobije od hudobij ljudi ob času Noetovem... V krvi naj se zaduše!“

In Gospod je poklical apokaliptične angele, ki imajo vse gorje in vso grozo shranjeno v svojih kupah. In jim je rekel: „Poletite čez kraljestva s kupami moje jeze! Od morja do morja pohitite! Izlijte svoje kupe na dežele in na morja! Vse sovražstvo izlijte, vso grozo, vso žalost, vse gorjupo gorje do dna! In kamor bo padalo gorje iz vaših kup, tam udarim še jaz s svojo roko, da bo gorje in uničenje popolno.“

Angeli so se globoko poklonili. Molče so se poslovili, pohiteli čez svetove, razlili svoje kupe.

In glej, gorje! Čez noč so vstala kraljestva zoper kraljestva, ljudstva zoper ljudstva, sorodno pleme zoper sorodno pleme, bratje zoper brate. Z jezo so se dvignili drug zoper drugega, s srdom in s sovraštvom, kakršnih ni videlo solnce, odkar ga je na neba obok pripela vsemogočna roka božja.

Prišli so pozivi od cesarjev in kraljev. In ljudstva so šla, da se moré med seboj.

Šel je tudi Matija.

Čez noč je prišlo ono nepričakovano in grozno. Ako bi ne prišlo tako naglo, bi morda premislil, mirno in natančno pretehtal vse še enkrat.

† dr. Matko Hafner

Umrli je. Kot bi se usoda zaklela proti malemu narodu, ki živi svoje življenje iz borih desetih izobraženstva s tiho vero in upanjem v dneve, ki kot vigrredna sapa dihnejo v njegove vrste. Z rainkim je padla deveta žrtev v vrstah povojnega slovenskega koroškega dijaštva in starešinstva. Z njim se nam je razblinil kos lepih sanj, da zadihamo prostee s svojim pravnikom, s svojim poznavateljem zamotanega sveta paragrafov pravice in s svojim bodočim narodnim voditeljem. Sveži grob na šmihelskem pokopališču je nova, težka preizkušnja za že itak tolikanj razočarani narod.

Na sončni Bistrici pod Peco je vzrastel Črnkov Tevžer v slovenskega dijaka, iz celovškega Marijanišča je pohajal na gimnazijo. Pred glasovanjem jo je z drugimi tovariši mahnil na gimnazijo v Kranj in tam maturiral. Po maturi se je namenil v Zagreb na ondotno šumarsko visoko šolo, po letu dni pa je odšel na Dunaj in se vpisal na juridično fakulteto. Leta 1927 je promoviral v doktorja prava. Na Dunaju je dovršil še leto sodnijske prakse in prišel nato v Celovec, da tod dovrši še šestletno prakso odvetniškega pripravnika. Letos je nameraval položiti končni izpit za odvetniški poklic in nato otvoriti lastno pisarno. Težka krvna bolezen pa je prekrizala njegove načrte, zdravil jo je zadnje mesce na dunajski kliniki in šel celo že na okrevanje domov, bolezen pa se je ponovila in moral je pred tremi tedni v celovško bolnico, kjer je minuli četrtek zaspal v večnost.

Bil je fant naše doline. Z gimnazije ga poznajo tovariši kot dobrega, resnega prijatelja, ki je še kot maturant z globoko, občudovanja vredno ljubeznijo visel na domu, stariših in sestrah. Tekom študijske dobe se je taizredna njegova ljubezen razrastla v iskreno povezanost z vsem našim rodom. Opetovano je nastopil v tednji dijaški družini kot voditelj in buditelj, njegova resna in izkušena beseda je med tovariši vedno spet vzbujala pozornost in spoštovanje. Njemu lastna resnost in možatost se je še bolj razvila v letih pravnishke prakse, ko je zamogel svojemu rodu nuditi tudi dejansko pomoč. V neštevilnih slučajih je posredoval, pojasnjeval in zastopal pravico naših ljudi, v mnogih pravnih člankih našega lista je vedel dajati dobre nasvete, s svojo družabnostjo in iskrenostjo pa si je prisvojil prijatelje, ki so v njem cenili svojega brata in svetovalca. V krogu nemških kolegov je kmalu zaslovel kot izboren in razborit jurist in kaj čuda, če se mu je tako obetala vedno lepša in hvaležnejša bodočnost. Sanja o samostojnosti in o neodvisnem delovanju za pravo in pravico svojcev pa mu je ostala neizpolnjena.

In kdo vé, ali ne bi našel vsaj sedaj prave poti, da vrne Mariji njivo.

A tako je prišlo kakor nebeški vihar in jih je odtrgalo od domov in jih neslo v tuje kraje, kakor trga jezni jesenski veter listje z drevja in ga brez usmiljenja meče na vse strani sveta, eno v strugo reke, in ga voda odnese, drugo v počestno blato, kjer žalostno pogine in segnije, tretje na varne kraje, kjer posije nanj solnce, kadar spet zadobi nekoliko moči, in ga skrbno, ljubeče posuši...

Tisto jutro, ko je Matija odhajal — tudi Peter bi moral iti, če bi še živel, saj sta služila z Matijo eno leto še skupaj — je stala Marija z vsemi otroki pred hišo. Čutila je, srce ji je pravilo: „Danes se odloči!“

Skoro vso noč ni mogla zatisniti očesa. Venomer si je govorila: „Morda pa si vendar premisli, preden odide. Njive vendar ne vzeme s seboj! In ne vé, ali se vrne ali ne.“

Tako je stala in čakala. Ob šestih se odpeljejo iz vasi, je slišala. Zbudila je navsezgodaj vse otroke. Naj bi vsi stali z njo pred hišo in s svojo nedolžnostjo in s svojim siromaštvom prosili: „Usmili se nas, sirot! Vrni nam, kar je naš!“

Okoli polšestih je Matija res prišel iz koč. Na rami je nesel težek kovčeg. Ko je prišel do njive, ga je snel z rame, vzel ga v roko. Kakor da se hoče še enkrat razgledati po njivi, razgledati se laže in prostee.

Tedaj je Marija opazila, da se je ozrl sem proti njenemu domu. Moral jih je videti, zakaj nenadoma je obstal.

(Dalje sledi.)

Odšel je za tovariši Weissom, Kandutom, Skitkom, Zdravkom, Miklom, Mörtlom. Ne smemo plakati ob krutem udarcu usode in naj ne plakajo njegova mamica in sestri! Saj je dobro izbojeval življensko borbo. Med nami ostane njegov spomin, spomin na mladega slovenskega doktorja in v slehernem študentu bo živela njegova ljubezen do noroda in svojcev.

Prijatelj, spavaj v Bogu!

DOMAČE NOVICE

Cerkveni shod v Dolini bo letos na rožnvenško nedeljo dne 7. oktobra. Oskubljen je za zadostno število duhovnikov za sv. daritve in spovedovanje. Na predvečer ob 7. uri blagoslov in spovedovanje, v nedeljo spovedovanje od 5. ure naprej, ob 7. uri sv. maša s slovensko pridigo, ob 8. uri sv. maša v nemško pridigo in nemškim petjem, ob 9. in 10. uri sv. maša s slovenskim petjem, ob 11. uri slovesna asistiranja sv. maša s slovensko pridigo. Popoldne pete litanije in blagoslov. Romarji, pridite v velikem številu in prinesite s seboj pesmarice, ker hočemo v naši romarski cerkvi tudi slovenskega ljudskega petja. Župni urad Pokrče.

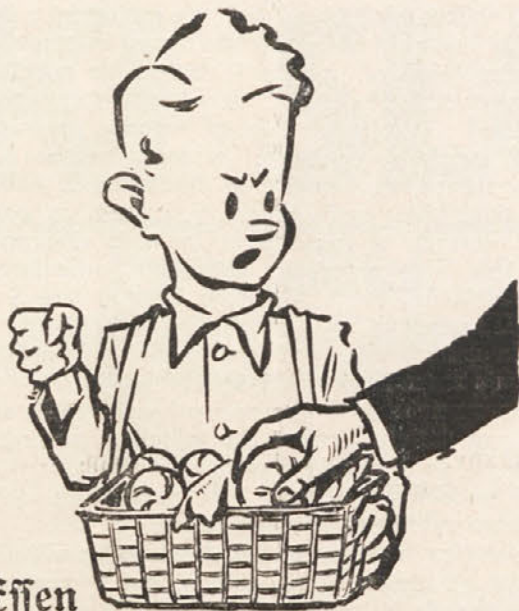
Cenjene bralke in bralci! Pomovno opozarjamo na prihodnji novi podlistek „Na Poljani“. Ta povest iz peresa znanega pisatelja F. K. Meška bo vzbudila vaše polno zanimanje in je nazorna slika slovenskega doma v njegovi boli in veselju. — Pod „Razno“ pa bomo v več številkah prinašali originalne prispevke našega rojaka č. J. Trunka, sedaj dušnega pastirja „tam, kamor je tri ure hoda, pa je sama voda“, z naslovom „S poti po Ameriki“. Tako hočemo vsestransko ustreči željam svojih naročnikov. Zato še vi ne pozabite svojih dolžnosti napram svojemu glasilu, križite redno naročnino in ga širite po vseh naših domovih! Uredništvo.

Črna lista. Povodom julijske revolte so bili odpušteni s šol slovenskega ozemlja sledeči učitelji: Herman Bauer na Otmanjah, Hugo Ibounig v Št. Vidu v Podjuni, Herman Jelen na Suhu, Sebastijan Madritsch istotam, Janez Rossnegger na Potoku pri Labudu, učitelja Helmut Strametz in Walter Christof na Kostanjah, Josef Diel v Čačah, Oto Germeck, nadučitelj istotam, Kurt Just, šolski vodja na Kostanjah, in učitelj Ferdinand Janach v Borljah pri Zili. Že prej so bile opuščene pri nas iz službe tri učne moči, tako da je doslej izgubilo službo v našem delu dežele 14 učiteljev. Čuditi se je, da so med imenovanimi tudi učitelji z nad 10 službenimi leti. Izdani ukrepi znajo vendarle izmodriti marsikoga izmed preostalih, da ne bo videl svojo edino rešitev v nemškem nacionalizmu.

Stroga sodba. Voditelj spodnjekoroškega Bauernwehra in upravitelj Thunovega posestva v Pliberku T. Schimitz se je minuli teden moral zagovarjati pred vojaškim sodiščem, ker je v usodnih julijskih dneh alarmliral Bauernwehr in se pridružil narodnim socialistom. Zasedel je orožniško postajo in carinarnico v Pliberku. Sodišče je sodilo Schimitza na 15 let težke ječe. Ko je sodnik obtožencu prebral sodbo, je slednji zaklical „Heil Hitler“, nakar mu je sodišče pridalo še dva dneva posta in en dan temnice. — Istočasno so stali pred sodnikom tudi uporniki iz celovške okolice, ki so v juliju pripravljali napad na Celovec. Tudi nje je doletela istotaka ostra sodba.

Medgorje. (Naša šola.) Že pet let bijemo boj za slovenščino vsaj v prvem razredu naše šole. Diktatorju naše šole g. nadučitelju pa se ni treba ozirati niti na deželni šolski svet, ki je izdal odlok, naj se uvede stari učni red s slovenščino v prvem letu. Ta odlok se pri nas še do danes ni izvedel. Vzglede, kako dobra je naša šola, kaže sledeči slučaj: lani je odšel na celovško gimnazijo eden naših šolarjev, ki je za uk gotovo nadarjen. Letos pa je moral ponavljati izpit iz — nemščine! Torej po petih letih pristno nemške šole v Medgorjeh se šolarji ne priučijo nemščine. Čemur ni čuda, ker to ni več pouk, marveč drezura.

Radiše. (Domače žegnanje.) V nedeljo dne 16. t. m. — na god sv. Lamberta — smo obhajali pri nas cerkveno žegnanje. Od vseh krajev so hitele množice v jutro v našo, z rožami okrašeno cerkev, praznično slovesno razpoloženje je objelo vse, ki so se zbrali v božji hiši k slovesni asistiranju sv. maši. Nato pa smo se zbrali pred cerkvijo, kjer so bile postavljene mnoge „krame“; nekam otožno je ljubimkala naša mladina z lepimi, razstavljenimi sladkorčki. Kriza se je pač močno čutila. V sosednji gostilni je bila domača zabava,

Essen Sie abgegriffene Semmeln?

Nein — von einem Lebensmittel fordern Sie unbedingte Sauberkeit.

Kathreiner ist absolut sauber verpackt und damit vor jeder Verunreinigung geschützt. Verlangen Sie darum stets den echten Kneipp Malzkaffee

Kathreiner

nur in Paketen!

kjer so se zbrali tudi naši pevci in zapeli par lepih domačih pesmi. Kar se oglasijo še glinjski fantje in v ubranem zboru zapojejo par lepih slovenskih, da smo se kar čudili in jih občudovali. Pozno v noči smo se razšli, prisrčnost domačega semnja pa je odmevala še v drugi večer.

Bela. (Ponesrečeno tihotapstvo.) Pretekli teden sta peljala dva korajžna fanta na ročnem vozičku 89 kg pristnih kranjskih klobas iz Bele proti Železni Kapli. Kar jima primaha na cesti nasproti orožniku, fantoma pade srce v hlače, mahoma jo popihata, klobase pa pustita z vozičkom vred na cesti. To njuno čudno ravnanje se je zdelo orožniku nekam sumljivo, pa pogleda na voziček in odkrije 89 kg pristnih jugoslovanskih klobas. V veliko veselje kupcev so te klobase drugi dan prodajali v kapelški finančni hiši po šilingu kilogram.

Hodiše. (Razno.) V letošnjem poletju smo imeli precej letoviščarjev v naši okolici. Došli so sicer malo pozno, pa zato v precejšnjem številu. Ob hodiškem jezeru so taborili dunajski otroci, ki so potrebščine za svojo kuhinjo kupovali od kmetov, tako da so tudi ti nekaj odtrgali od letošnje sezone. Ko pa je nastopilo dolgotrajno deževje, so gostje naenkrat kot lastovke zapustili naš kraj in se vrnili v svoje domove. — Pri napravljanju krme se je ponesrečil Valentin Pavlič z Gore. Padel je z drevesa in obležal težko poškodovan. — G. H. Melichnu iz Ribnice je nekdo v Celovcu pri hotelu „pri črnem orlu“ ukradel kolo. Uzmoviča še niso prijeli.

Zadnja pot dr. Matka Hafnerja. Zlati žarki jenskega sonca so objemali zemljo, ko smo minulo nedeljo spremljali k časnemu počitku mladega slovenskega doktorja Tevžija Hafnerja iz domače hiše pri Črnku na Bistrici na šmihelsko pokopališče. Še na domu so mu po pogrebni molitvah zapeli v slovo združeni šmihelski in libuški pevci, slovenska požarna bramba mu je s častno udeležbo in žalno godbo izkazala zadnjo čast, oddelek pomožne policije je spremljal odličnega pokojnika. Premnogi žalujoči so bili v sprevedu: sivolasa potrta rajnikova mamica in njegovi sestri, gg. poslanca, akademiki-starešine, njegovi celovški prijatelji in kolegi, zastopniki raznih organizacij in nepregledna množica moštva in ženstva. Kondukt je vodil svetnik č. Vintar ob asistenci č. gg. Koschierja, Sadjaka, Milonika, Kogleka in Nagela. Na grobu se je od rajnega Tevžija poslovil v imenu celovške slovenske družine č. Milonik, ki mu je poleg č. dr. Blümla in najožjega mu prijatelja tajnika Suppanza stal ob strani v njegovih zadnjih dneh, v imenu akad. starešinstva in narodne centrale je izpregovoril poslovilne besede urednik g. Zwitter in nato še v izbranih besedah njegov šolski in poklicni tovariš dr. L. Ragger. Izvenelo je iz žalnih govorov: Naš si bil, prijatelj, in ne pozabimo te po tvojem preranem odhodu iz naše srede! Še so zapeli pevci in je zaigrala godba žalni komad, nakar se je vsula

prst na krsto dragega pokojnika. Počivaj v Gospodu, doktore! Mamici in sestram naše iskreno sožalje!

Škofiče. (Zadnja pot.) V petek 14. p. m. smo spremili ob veliki udeležbi k zanjemu počitku vrlega cerkvenega pevca in narodnjaka pd. Zvatiča. Sedemindvajset let je pel v naši farni cerkvi v božjo čast. Pred vojno je bil gostilničar in posestnik Krištofove gostilne in kot tak je moral često prenašati pikre opazke vsled svojega narodnega prepričanja. Pa vse to ga ni spravilo iz ravnotežja, le še bolj je ljubil svoj materinski jezik in se potegoval za narodne pravice. Vedrega značaja je bil šaljivec. Ne pomni kdo, da bi ga bil videl slabe volje. Na zadnji poti ga je spremljal cerkveni zbor, mu na domu zapel v slovo žalostinko „Oj težka pot“ in na grobu lepo „Vigred se povrne“. Umestna bi bila na grobu dolgoletnega požrtvovalnega pevca beseda zahvale, ker pa je izostala, tem potom prosimo, da bi Bog bil pevcu svoje slave dober plačnik. Vi, mladi pevci, pa si ga vzemite za vzgled v vztrajnosti!

Kleče pri Velikovcu. (Smrt našega gospodarja.) Težka izguba je zadela Pavlejevo hišo. Po kratki in mučni bolezni so preminuli oče Pongrac Volavčnik, posestnik Pavlejeve domačije. Pred 25 leti so se preselili semkaj iz žitarske fare. S pridnim in razumnim gospodarstvom, pri katerem so jim bili žena in otroci dobri pomočniki, so posestvo povečali in krasno uredili. Bili so vsled svoje globoke vernosti in narodne zvestobe obče spoštovan. Po glasovanju so jih zaradi njihove zavednosti neki nahujskani neznačajneži pred lastno hišo napadli in težko poškodovali. Dne 21. m. m. smo jih ob velikem številu znancev in sosedov spremili na pokopališče v Kloštru. Č. g. Zebedin so se v krasnih in poučnih besedah poslovili od rankega. Bodi jim domača zemlja lahka, ostalim naše globoko sožalje!

Kazaze. (Napad.) Ni še minulo leto dni od groznega pretepa z žalostnimi posledicami in že moramo spet beležiti vse obsodbe vredne dogodke, ki se je odigral v nedeljo 16. t. m. Na večer tega dne se je vračal čez Metlovo upokojeni železničar Alojz Koschitz že nekoliko vinjen. Nenadoma ga nekdo od zadaj udari s trdim predmetom po glavi, da pade in nezavesten obleži. Nezavestnemu pobere ropar gotovino 500 šil. z listnico vred. Slendjo so našli drugi dan na železniški progi blizu kolodvora. Osumljenih je več oseb in se te nahajajo v preiškovalnem zaporu. To so žalostni sadovi vzgoje, ki je prezrla značajnost in poštenje.

Drobiz: Koroške bolniške blagajne javljajo, da je najvišji dovoljeni stalež nastavljenec dosežen in da se novih uradnikov ne sprejema več. — Povodom vojaških vaj v Košuti je ostalo v tamošnjem ozemlju okoli 40 eksplozivnih min, ki pri strelu niso eksplodirale. Na to se opozarja turiste. — Vlomilce v trgovino F. Franka v Št. Jakobu v Rožu so prijeli. Sta to dva postopača iz zgornje Koroške imenom Leban in Kernbeiss. Večino ukradene gotovine so našli. — Avstrijski železničarji dobijo menda nove uniforme.

GOSPODARSKI VESTNIK

V čem bodimo moderni?

V zadnji številki našega lista smo pisali pod naslovom „Nazaj k staremu“, naj bi se kmetije po starem načinu skušalo iznebiti prevelike odvisnosti od trga in njegovih cen in se osamosvojile v glavnih potrebah. Kot smo pričakovali, je članek izzval v marsikaterem našem gospodarju oster odpor. Dvoje hočemo danes navesti v svoje opravičilo. To drzni in navidezno neizvedljivi nasvet so strokovni kmetijski listi odklanjali do slednjega, šele v najnovjšem času ga začenja priporočati nižjeavstrijski „Pionier“, ki je nedvomno med najboljšimi gospodarskimi listi naše države. V zadnjem članku pa tudi nismo pisali, da bo treba v vseh ozirih nazaj v staro dobo. V čem predvsem ne smemo posnemati stare dobe, navajamo v sledečem:

Naši predniki so imeli eno visoko gospodarstvo šolo: svojo izkušnjo. Kar se je v kmetiji tekom dveh ali treh rodov izkazalo za solidno in uspešno, je mladi gospodar jemal kot svoje glavno gospodarstvo znanje in tega se je ravnal tudi v svojem gospodarjenju in upravljanju. Šola izkušnje je nedvomno najboljša in najsolidnejša šola tudi za gospodarstvo. Ne smemo pa pozabiti: Le tista je tvoja lastna izkušnja, kar si sam doživel in za dobro doznal v svojem kmetovanju.

Le taka izkušnja ima veljavo in tej moraš dajati prednost pred vsemi drugimi nasveti.

Neki nemški pesnik pravi: Kar si podedoval po svojih prednikih, pribori si, da bo tvoje! S temi besedami zadene tudi veliko zlo našega kmetovanja, ko često gospodarimo po nekem starem pravilu, katerega ne razumemo docela in ga zato le preradi spreminjamo ali opuščamo ob novih nasvetih in načrtih. Tako pride, da se često celo že gospodari brez načrta, brez prave jasnosti iz dneva v dan.

Naši očetje so v nečem prednjačili pred nami: v poznanju narave in njenih skrivnih življenjskih zakonov. Nenačuden dar opazovanja so imeli za vsa dogajanja okoli sebe in se danes moramo strmeti in se čuditi, s koliko modrostjo so znali razlagati zdravje in bolezen v hlevu in na njivi, v vrtu in gozdu. En sam slučaj navajamo: V Rožu nekje je živel pred desetletji mož-korenina, ki ga v njegovi živinozdravniški praksi, katero si je pridobil brez posebnih šol, ne bi mogel doseči noben moderni živinozdravnik. Koliko bi bilo še drugih sličnih slučajev v dokaz, s koliko modrostjo so živeli in gospodarili naši predniki! Še danes je nešteto nasvetov in gospodarskih pravil med nami kot stara dediščina. A mi jim ne vemo več razlage in ne poznamo zanje dokaza pravilnosti, kvečjemu še zagovor: tako so delali naš oče. Zakaj? Moderno življenje zadnje dobe je tudi kmetovalca iztrgalo iz narave in obrnilo njegove oči k cenam, trgu in drugim zunanjim oblikam gospodarstva. Tako danes že skoroda pozabljamo, da jedro kmetovanja nikakor niso množine pridelka, cene in trgi, marveč nam skrivnostna narava rasti, dozorevanja in umiranja.

Kdorski hoče v sedanjih poplitveni dobi pridobiti življenjsko modrost, mora seči po knjigi, listu, predavanju, iskati mora srčne in razumske izobrazbe na umeten način, ker mu je življenje samo ne more več zadostno nuditi. Isto je v gospodarstvu. Današnji gospodar mora seči po knjigi, listu, strokovnem časopisu, obiskovati mora šole in tečaje, učiti se mora neprestano, da zamore biti dober, razumen gospodar. Kmetje bi morali danes naravnost kričati po dobri splošni in strokovni izobrazbi za svojo mladino, da njihovi domovi ne bi bili nekoč ogroženi.

To, gospodarji, je, kar si moramo predvsem ohraniti najdragocenejšo izkušnjo iz moderne sedanje dobe. V tem moramo iti svoja pota!

Obcestno sadno drevje. Kdor rajša po Češkem, bo opazil, da se tam nahajajo ob skoroda vsaki okrajini in občinski cesti pravcati sadni drevoredi. Mnogi donajajo toliko ali celo več, kolikor stane letno vzdrževanje ceste. Hkrati dajejo pokrajini lepo lice in zavijajo vasi v lep šopek zelenja in beline. Tudi v Sloveniji so sedaj odredili, da se ima banovinsko cesto obsaditi s sadnimi drevoredi. Pri nas pa je še precejšnja dolžina potov in cest neobsajena in najdejo se ljudje, ki obsajenju celo nasprotujejo. Vsakoletna izkušnja uči, da je obcestje ugodno za sadno drevje, obcestni nasadi so navadno izredno rodovitni. Na cestah se zbira gnoj, v obcestnih jarkih pa vlaga, kar oboje koristi drevju. Tudi cestni prah ugodno vpliva na drevje, ker uničuje sadne škodljivce. Sadi se navadno pozne sorte, ki na drevju niso užitne in ob enem času dozore, tako so nasadi varni proti tatvini. Od hrušek je najbolj priporočati koroško moštnico. — Kdor ima ugodnost, da teče cesta ali občinska pot ob ali po njegovem gruntu, naj to izrabi in cesto ali pot obsadi z drevjem. Uspeha bo lahko vesel.

Napajanje živine. Krava molnica v teži 500 kg rabi pri suhi krmi dnevno okoli 50 l vode. To je velika količina. Če žival ne dobi dovolj vode, trpi — in to v našo škodo. Po naših krajih imajo ponekod navado, da napajajo živino pozimi s škafii, kar je ogromno in ne baš lahko delo. Zakaj bi živina tudi pozimi ne hodila sama po vodo? Ali res ni mogoče postaviti nekje zunaj korito, kamor bi se živino redno gonilo, da se napije po mili volji. Tudi to kratko gibanje na prostem bo imelo korist in bo z njim prištedeno obilo nepotrebnega posla.

Spremembe v bolniškem zavarovanju

Z razglasom koroškega deželne glavarja z dne 23. VIII. 1934 se spremenijo pravila kmetijske bolniške blagajne glede uvrstitve zavarovanja obveznih delojemalcev, t. j. poslov in gozdarskih delavcev v zavarovalne razrede. Od 1. julija na-

prej veljajo sledeči razredi: za poljedelske delavce, ki dobivajo od posestnika hrano in stanovanje, do izpolnjenega 15. leta I. razred, za poljedelske delavce nad 15 let III. razred, za osebe v višjih poklicih (strokovno izučeni vrtnarji, upravitelji itd.) ženskega spola VI. razred, moškega spola VII. razred, za dninarje in dninarice, ki dobivajo od posestnika samo hrano, V. razred, za gozdarske delavce in žagarje, ki zaslužijo dnevno nad S 3.60, VII. razred, za akordante, oddelkovodje, predelavce itd., ki zaslužijo dnevno nad S 4.80, VIII. razred.

Za zavarovanje proti nezgodam in starosti pa veljajo razredi, ki jih predpisuje zakon.

Sprememba je v glavnem pri gozdarskih delavcih, za katere prideta za bolniško zavarovanje samo 7. in 3. razred v poštev, medtem ko 9. razred popolnoma odpade. Za poljedelske delavce ostane uvrstitev neizpremenjena.

Bolniška blagajna je pri dostavitvi plačilnih nalogov za mesece april, maj in junij obvestila posestnike, da bo predpisala od 1. julija naprej vsem zavarovanim poseben prispevek, s katerim se naj krijejo stroški za družinske člane delojemalcev.

Ta posebni prispevek znaša v 3. razredu 15 g, v 4. razredu 20 g, v 5. in 6. razredu 30 g, v 7. in 8. razredu 40 g na teden.

Od 1. julija bo z upoštevanjem navedene doklade zaračunala za zavarovane naslednje prispevke:

Za zavarovance I. razreda pri polnem zavarovanju S 0.48, pri zn. zav. S 0.39;

za zavarovance III. razreda pri polnem zavarovanju S 1.17, pri zn. zav. S 0.99;

za zavarovance IV. razreda pri polnem zavarovanju S 1.58, pri zn. zav. S 1.31;

za zavarovance V. razreda pri polnem zavarovanju S 2.13, pri zn. zav. S 1.77;

za zavarovance VI. razreda pri polnem zavarovanju S 2.58, pri zn. zav. S 2.13;

za zavarovance VII. razreda pri polnem zavarovanju S 3.13, pri zn. zav. S 2.59;

za zavarovance VIII. razreda pri polnem zavarovanju S 4.03, pri zn. zav. S —.

Ta sprememba pomeni velikansko obremenitev naših posestnikov, ki plačujejo še danes tudi prispevke za svoje posle, ne da bi jih odtegnili pri plači.

Beljaški trg. Zelje 30—40, karfijol 30—60, rumena repa 30, kumare 50, grah 60, čebula 40, paradižniki 60, hren 1.20, pozni krompir 16, gobe 80, jabolka 40—60, hruške 40—80, goveje meso 2.— do 2.40, telečje 1.60—3.20, svinjsko meso 1.60 do 2.40, prekajeno 2.40—3.40, orehi 1.20, češplje 60, brusnice 40—50, sirovo maslo 3.80, čajno maslo 4.—, strd 4.—, stare kokoši 2.80, race 3.50, gosi 3.50, jajca 17 g za komad.

RAZNE VESTI

Jesen prihaja.

Jesen koraka v deželo. Kako lep in pester je pogled v naravo, ko se začenja odpravljati k zimskemu počitku. Zemlja izdihava le še mir, rože dozorevajo in venejo, drevje se začenja svetlikati v svetlorumenem listju, selivke se zbirajo k vedno pogostejšim pogovorom o odhodu v južne kraje.

Oglejmo si en sam majhen košček jesenske skrivnosti z očmi učenjakovimi, ki je globlje od nas zrl v tajinstveno delavnico matere narave! Zakaj rumeni in odpada listje na drevju? Zakaj narava v kratki jeseni uničuje, kar je prej dolge mesece trudoma gradila?

Vsak, tudi najmanjši listič na drevesu je prava kemična tovarna. Sestoji iz desetisoč malih, s prostim očesom nevidnih stanic ali celic, ki so podobne mehurčkom, katere odeva mehka kožica. V vsaki taki stanici je po eno stanično jedro in okrog tega jedra vodenast sok, ki ga znanstveniki imenujejo klorofil. Ta sok je zelenkaste barve in je nastal iz zraka in vode, ki jih rastlina vsrkava po koreninah in listju. Ta zeleni sok je nekaka jedilna shramba za stanična jedra, ki se vigredi neprestano množijo — mi pravimo, da listje raste in zeleni. Voda, ki jo pijejo korenine iz prsti, ima v sebi neznatne količine raztopljenih soli, v kateri so prvine kot kalij, kalcij, žveplo, fosfor, železo i. dr. Te soli so rastlinska hrana in brez njih rastlina ne more živeti, kot ne more živeti človek brez kruha. Poleg soli pa rabi rastlina še vodo, ki pripravljaja soli užitne.

Zima je rastlinstvu presuha. Zakaj? Saj so tla premočena, sneg se taja in daje vlage dovolj, bo hotel kdo ugovarjati. In vendar so zimska tla za rastlinstvo presuha, ker korenine ob nizki temperaturi ne morejo piti vode. Položi n. pr. okoli cvetličnega lonca nekaj ledenih kosov, da postane prst v loncu mrzla. Prilij potem še toliko vode, cvetlične korenine je ne bodo več srkale, cvetlica bo začela venevati. Isto je pri drevju. Ker pa listje izhlapeva vodo, bi pozimi nastala nevarnost, da je primanjka vsej rastlini in bi rastlina morala umreti. Zato morajo odpasti listi. Rastlina zapre listom dotok vode, ob peclju začne listje rumeneti, zeleni sok in stanična jedra se razkrajajo in kmalu zadobi cel list lepo rumenkasto ali rudečkasto barvo. Listje umira in končno odpade na zemljo. Pa še po smrti zna biti koristno, ko na tleh ustvarja prst, ki je rastlinam prekoristna.

Slični je proces tudi pri odmiranju bilja ali dozorevanju sadja. Mi pravimo, da se v jeseni narava pripravlja na zimski počitek, znanstvenik pa vidi v jesenskem dozorevanju konec enoletnega skrivnostnega procesa.

Ribe napadle psa. Iz nemškega mesta Sangerhausen poročajo: v tamošnji okolici je majhen pes zasledoval vodno podgano, ki je pred njim skočila v ribnik. Pes je planil za živaljo v vodo. Čez nekaj časa je gospodar poklical psa iz vode. Kuža je hotel splavati proti bregu, tedaj pa sta ga napadli dve ščuki. Ena je psa zagrabila za zadnjo nogo. Pes je začel tuliti in cviliti. Ščuki sta hoteli psa potegniti pod vodo. Šele po velikem naporu in s pomočjo dolgega kola se je posrečilo ščuki pregnati in psa rešiti. — Če ni vse skupaj raca, je poročilo zanimivo.

Ljudožrci v južni Ameriki. Vse svetovno časopisje poroča, da je iz ujetništva indijanskih ljudožrcev ušel Nemeč dr. Huth, ki je pred desetimi leti odrinil v južno Ameriko skupno s 24 tovariši, da preiščejo porečje reke Amaconke. Deset tovarišev so mu ljudožrci pojedli. Nemški listi so odgovorili, da pred desetimi leti ni bilo take nemške ekspedicije in da je zato dr. Huth lažnik. Sedaj se je vnela ljuta časopisna bitka okoli poročila. Oglasilo se je več učenjakov, ki so potrdili njegovo verjetnost in kot izgleda, je vendar nekaj resnice na tem, da živijo v južni Ameriki še divja plemena, ki jedo človeško meso.

Volka je ujel. Pastir Marko v hrvaški vasi Male Čiste je pasel ovce. Naenkrat se pojavi velik volk in začne klati čredo. Pastir je skočil po velik kamen in z njim krepko udaril volka po glavi. Volk je ovco spustil in se vrgel na pastirja. Pastir ni ubežal, marveč se je začel z volkom ruvati. Posrečilo se mu je, da ga je prijel za goltanec in ga tako krepko držal, da so lahko prihiteli sosednji pastirji na pomoč in skupno z njimi je kmalu obvladal besnega volka. Zvezali so ga z usnjenimi pasovi in gnali na vas. Pogumni pastir se je odločil, da ga bo po stari navadi kazal po sosednjih vaseh in zbiral darove v blagu in denarju.

Resnica je nevarna. Sodnik nagovarja obtoženca pri obravnavi, da je najbolje, če pove resnico. Obtoženec pomišlja in odvrne: „To pa že ne! Enkrat sem jo, pa mi je še danes žal.“

Še ena lovska. Mož, pristni nedeljski lovec, prinese z lova zajca, ki ga je kupil v štacuni, in ga bahato izroči ženi. Žena nese zajca v kuhinjo, ko pa pride nazaj, pravi: „No, prav zadnji čas je bil, da si tega zajca ustrelil, ker že diši.“

Vino namesto vode k ometu. Neki budimpeštanski list poroča sledeče: V nekem severnomadžarskem kraju so hoteli zgraditi nove hiše v vinogradu na skalnatih tleh. Ker ni bilo v bližini nobene vode za omet (malto), so se poslužili vina in ga uporabili. V kletih ga ni manjkalo in ker ga ne morejo prodati, je itak skoraj brez cene. Zidarjem so torej dali na razpolago toliko polnih sodov, da jim ni bilo zadosti samo za pitje, temveč tudi za malto.

Mesto venca na grob g. dr. Hafnerja, odvetniškega pripravnika, so darovali za tiskovni sklad: Celovški tovariši 20 S.; Tone Piskernik, Kranj 10 S, inž. Krajnc, Kranj 10 S. Najlepša hvala!

Najcenejši denar — 5% v letu! Razdolžitev potem odkupa dragih hipotek, stavbna, nakupna in hipotekarna posojila, tudi na 2. mestu! Od zveznega kanclerskega urada kontr. blagajna „AUSTRO-THURINGIA“, V í l l a c h - M e e r b o t h s t r. 16. Pojasnila zastoj, za pismene odgovore pa je treba priložiti znamko za 48 g. 84.